



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Pardubicích rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Renatou Polanskou jako samosoudkyní ve věci žalobců **A) XXX**, nar. XXX, **B) XXX**, nar. XXX, oba bytem XXX, oba zast. JUDr. Tomášem Těmínem, Ph.D. advokátem se sídlem Praha 2, Karlovo náměstí 28, proti žalované **ČSOB Pojišťovně, a.s., člen holdingu ČSOB**, se sídlem v Pardubicích, Masarykovo nám. 1458, IČ 45534306, o **zaplacení 3.900.000,- Kč s příslušenstvím**,

takto:

- I. Návrh, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobci XXX částku 1.950.000,- Kč, a aby byla povinna zaplatit žalobkyni XXX částku 1.950.000,- Kč, se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Stát nemá právo na náhradu nákladů řízení vůči účastníkům řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci podali proti žalované návrh na zaplacení částky 3.900.000 ,- Kč s tím, že každý z nich se domáhal plnění ve výši 1.950.000,- Kč. Uvedli, že dne XXX během dopravní nehody, zaviněné XXX, nar. XXX, tragicky zahynula jejich dcera XXX, nar. XXX. Žalobci, jakožto poškození, uplatnili u žalované své nároky na náhradu při usmrcení v celkové výši 5.000.000,- Kč, a to každý z nich v rozsahu 2.500.000,- Kč. Požadované částky odpovídají

míře jejich duševního strádání a alespoň částečně mohou kompenzovat obtížné okamžiky po osudné nehodě. Žalovaná z těchto požadovaných částek žalobcům uhradila pouze celkovou částku 1.100.000,- Kč, a to každému z žalobců ve výši 550.000,- Kč. Žalobci shledávají poskytnutou náhradu za nedostatečnou a s ohledem na intenzitu svých duševních útrap spojených se smrtí dcery tvrdí, že žalovaná plně neodčinila jejich utrpení v souladu se zásadami slušnosti, neboť poskytnutá částka dostatečně nekompensuje prožité útrapy a psychickou újmu, kterou v důsledku ztráty dcery stále pociťují. XXX. XXX, a proto žalobci navrhuje, aby žalovaná každému z nich poskytla plnění ve výši 1.950.000,- Kč.

Žalovaná s návrhem nesouhlasila a navrhla jeho zamítnutí. Uvedla, že považuje za nesporné, že dne XXX došlo k dopravní nehodě, spočívající v tom, že XXX poté, co sama v nepříznivých povětrnostních podmínkách havarovala, vystoupila ze svého vozidla XXX, aby zkontrolovala poškození vozidla, při návratu k místu řidiče do ní narazilo příjezdějí vozidlo XXX. Toto vozidlo řídil XXX, nar. XXX, provozovatelem vozidla byl XXX. Nárazem vozidla XXX utrpěla XXX mnohočetná zranění, neslučitelná se životem. Vzhledem k tomu, že řidič vozidla XXX nepřizpůsobil rychlost a styl jízdy panujícím povětrnostním podmínkám, byl za své jednání odsouzen a uznán vinným ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti a bylo mu uloženo zaplatit na náhradě nemajetkové újmy XXX 350.000,- Kč a XXX 350.000,- Kč. V době škodní události bylo vozidlo XXX pojištěno u žalované na odpovědnost za škodu způsobenou provozem tohoto vozidla. K usmrcení XXX došlo provozem pojištěného vozidla a žalovaná je tak povinna ve smyslu ust. § 9 zák. 168/1991 Sb. nahradit nemajetkovou újmu, která jim škodnou událostí vznikla. Žalovaná provedla šetření škodné události a na základě dostupných podkladů uhradila žalobci XXX částku 550.000,- Kč a žalobkyni XXX částku 550.000,- Kč. Žalovaná uvedla, že si je vědoma, že je nutné při posouzení přiměřenosti náhrady nemajetkové újmy zvažovat okolnosti toho kterého případu a je nutné poskytnout náhradu této újmy v takové výši, aby vyhověla především požadavku na odškodnění dle zásad slušnosti. Podle názoru žalované a i z judikatury je zřejmé, že požadavek plného vyvážení utrpení blízkých osob při úmrtí poškozeného je nesplnitelný. Zcela jistě by rodiče nikdy nepřijali žádnou částku jakkoli vysokou za život jejich dítěte. Z tohoto důvodu bude relevantním požadavkem poskytnout pozůstalým přiměřenou náhradu v mezích zásad slušnosti. Žalovaná při stanovení výše náhrady vycházela především z hledisek a postupů naznačených v odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12.4.2016 č.j. 4Tdo 1402/2015, v němž byl vyjádřen názor, že je ospravedlnitelné, aby se stanovení výše náhrady odvíjelo v základním rozmezí mezi 240.000,- Kč až 500.000,- Kč. Žalovaná objektivně neshledala mimořádná kritéria pro další navýšení poskytnuté náhrady, jak má na mysli uváděné hodnocení ve výše uvedeném rozsudku. XXX. Úmrtí poškozené bylo dáno ve vysoké míře souhrou řady nešťastných událostí a smrt poškozené nebyla způsobena úmyslně. Na straně škůdce je dle názoru žalované třeba zohlednit hlubokou lítost nad následky jeho jednání. Žalovaná se domnívá, že žalobcům poskytla přiměřenou náhradu nemajetkové újmy a výše této náhrady byla stanovena v souladu s dosavadní použitelnou judikaturou i literaturou, tedy že bylo splněno i hledisko slušnosti, když v obdobných případech bylo poskytnuto srovnatelné odškodnění pozůstalých. Žalovaná proto navrhla, aby žaloba byla zamítnuta.

Na základě provedeného dokazování zjistil soud následující skutkový stav:

Žalobce XXX, jako účastník řízení uvedl, že jeho XXX. V minulosti se přiznávalo odškodnění ve výši 240.000,- Kč, ale dnes jsme již jinde, a proto žalobce i jeho manželka požadují desetinásobek této částky. I tato částka se mu zdá malá za odškodnění života dcery.

Svědkyňě XXX, dcera žalobců uvedla, že XXX.

Svěddek XXX, syn žalobců uvedl, že XXX.

Svěddek XXX, soused žalobců uvedl, že s žalobci se XXX.

Ze spisu Okresního soudu v Kolíně sp. zn. 2T 92/2014 soud zjistil, že dne 12.2.2014 byl sepsán úřední záznam o podaném vysvětlení, kdy svědek XXX uvedl, že dne 18.1.2014 jel z XXX k dopravní nehodě do XXX. V XXX náledí nebylo, až když odbočil na státní silnici, tak pocítil, že vozidlo ztrácí stabilitu a že vozovka je jeden led. Dostal trochu smyk, ale vybral ho. Pokračoval dál po státní silnici, kde míjel dva hasičské vozy, které tam zasahovaly u nehody, dvě vozidla byla v příkopě a jedno v poli. Přijel k nechráněnému železničnímu přejezdu, kde stála sanitka, do té naložili dvě děti a sanitka se začala otáčet, tak svědek zastavil svoje auto. Sanitka se snažila otočit, ale řidiči vadil led, klouzalo mu to, za sanitkou stálo bílé vozidlo XXX s přívěsným vozíkem. Směrem od XXX přijelo vozidlo XXX, které se snažilo brzdít, mírně šlo do smyku a poté doklouzalo a ťuklo do zadní části toho vozíku. XXX s vozíkem popojel asi metr, XXX zůstal stát. Z vozidla vystoupila mladá řidička, bylo na ní vidět, že se jí smekají boty na silnici. Řidič z XXX vystoupil, šel dozadu k ní, řidička mu asi něco říkala. Řidič s dívkou chvíli mluvil, pak se díval na ten vozík. Poté zvedl hlavu a asi zahlédl přijíždějící vozidlo, které mířilo na XXX. Na dívku něco volal, otočil se a běžel zpátky. Dívka v té chvíli stála u svého auta, stála u pootevřených dveří u řidiče z vnější strany a dívala se na řidiče XXX. Pak svědek viděl, jak se dívce podsmecky nohy, jak se snažila obejít dveře a nastoupit do auta, ale už to nestačila, protože došlo k nárazu. XXX svojí přední částí narazilo do boku vozidla XXX a hrnulo ho před sebou, XXX narazil do sanitky a ta se také pohnula a zastavila se až o signalizační zařízení přejezdu. Zpracovatel znaleckého posudku Ing. Karel Doležal, znalec z oboru doprava se specializací posuzování dopravních nehod, do protokolu u hlavního líčení dne 27.1.2015 uvedl, že vzhledem k tomu, že neexistují žádné jiné stopy, není možno exaktně spočítat, jaká byla rychlost vozidla XXX v době před střetem. Výpočet nárazové rychlosti je v rozmezí 44 – 56 km/hod. Při simulaci dopravní nehody vyšla znalci v programu rychlost 48,4 km/hod a to při tolerancích, rychlost nebyla rozhodně vyšší než 60 km v hodině. Dne 23.1.2014 zaslal XXX žalobcům omluvný dopis a dne 16.7.2014 nabídku poskytnutí finanční pomoci ve výši 150.000,- Kč. Rozsudkem Okresního soudu v Kolíně ze dne 27.1.2015 č.j. 2T 92/2014-416 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 14.4.2015 č.j. 10To 103/2015-444, byl XXX, nar. XXX uznán vinným ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 tr.zák. a byl odsouzen k trestu odnětí svobody, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu za současného vyslovení dohledu nad obžalovaným a zároveň mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Obžalovanému bylo zároveň uloženo, aby mimo jiné XXX zaplatil částku 350.000,- Kč a XXX 350.000,- Kč, když se zbytkem uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy byli poškození odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních.

Z lékařských zpráv XXX psychiatrická ambulance XXX, ze dne 23.4.2014 a 24.2.2015 a dále ze zpráv Centra duševního zdraví XXX ze dne 20.6.2016 a 18.1.2017 měl soud prokázáno, že žalobce XXX je v XXX. Ze zdravotního záznamu XXX, praktického lékaře pro dospělé XXX ze dne 25.1.2017 soud zjistil, že žalobce je XXX.

Ze zpráv XXX, psychiatrická ambulance XXX ze dne 18.3.2015, 29.5.2015, 21.3.2016, 23.1.2017 a 20.4.2017 soud zjistil, že žalobkyně XXX je v XXX.

Soud neprovedl důkaz výslechem svědků XXX, XXX a XXX k XXX, neboť uvedené bylo prokázáno jinými, v řízení provedenými důkazy, zejména lékařskými zprávami a výslechem svědků.

Soud rovněž neprovedl důkaz vypracováním znaleckého posudku znalce z oboru zdravotnictví ke stanovení míry duševních útrap, resp. choroby, kterou v důsledku ztráty dcery žalobci utrpěli, neboť předmětem řízení není plnění dle § 2958 o. z., aby bylo možno provést vyčíslení nemateriální újmy na zdraví, ale předmětem řízení jsou duševní útrapy, když na žalobci požadovanou náhradu nemajetkové újmy se metodika Nejvyššího soudu nevztahuje, neboť touto metodikou aplikovaný mechanismus dopadá výhradně na případy stanovení náhrad za bolesti a tížení společenského uplatnění dle § 2958 o.z. a nikoli na jednorázové odškodnění z důvodu usmrcení osoby blízké. Pro posuzovaný nárok ani není možno vytvořit metodiku, neboť nejde o odborné medicínské posouzení, nýbrž o zvážení dopadu újmy do osobnostní sféry pozůstalého.

Podle § 2959 obč. zák. při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manžel, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

Ze zjištěného skutkového stavu a za použití zákonného ustanovení shora citovaného dospěl soud k závěru, že návrh žalobců není důvodný. V řízení bylo nesporné, že dne XXX došlo k dopravní nehodě, při které dcera žalobců XXX utrpěla zranění neslučitelná ze životem, když do ní narazilo vozidlo XXX, které řídil XXX. Je nesporné, že provozovatelem tohoto vozidla byl v době dopravní XXX a v době škodní události bylo předmětné vozidlo na odpovědnost za škodu způsobenou provozem vozidla pojištěno u žalované společnosti. Řidič vozidla byl uznán vinným ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti a v rámci trestního řízení bylo řidiči vozidla uloženo zaplatit každému z žalobců částku 350.000,- Kč. Mezi účastníky je nesporné, že žalovaná žalobcům plnila, když každému z nich na nemajetkovou újmu vyplatila částku 550.000,- Kč. Nesporný je rovněž rodinný vztah žalobců k zemřelé XXX.

Spornou skutečností zůstalo, zda a zejména v jakém rozsahu vznikl žalobcům nárok na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění. Sporná skutečnost byla posuzována podle skutkového stavu prokazovaného listinami založenými ve spise a výslechem žalobce a svědků.

Nárok žalobců na jednorázové odškodnění jako pozůstalých rodičů bylo nutno posuzovat podle § 2959 o. z. jako nárok na náhradu za duševní útrapy způsobené rodičům zemřelé XXX. Náhrada za duševní útrapy slouží k jednorázovému odškodnění duševního strádání otce a matky zemřelé poškozené, plynoucí z rodinného vztahu s úzkou vazbou a s intenzivními citovými pouty. Z tohoto titulu však nemohou být nahrazovány případné nároky pozůstalého majetkové povahy, například na poskytování výživy nebo financování provozu domácnosti.

Náhrada za duševní útrapy pak musí vycházet z principu proporcionality tak, aby částka náhrady nemajetkové újmy nevyvolávala v rámci společnosti představu o disharmonii právního systému a aby naopak naplnila legitimní očekávání pozůstalé osoby, ovšem současně za respektování jasných a pevných kritérií. Je však nezbytné nadále vnímat náhradu nemajetkové újmy ve světle dosavadní judikatury a zachování kontinuity rozhodovací praxe.

Ačkoliv v žalobě žalobci argumentují dosavadní judikaturou, ve svém závěrečném návrhu žalobci uvedli, že není možné a přípustné postupovat podle judikatury Nejvyššího soudu, neboť limity stanovené Nejvyšším soudem mají význam co do ukládání trestu v trestním řízení, čili v trestním řízení přiznávané částky náhrad mají mít funkci sankční, když v civilním řízení je hlavní funkcí náhrady nemajetkové újmy funkce reparační. Soud je však toho názoru, že pro posouzení výše nemajetkové újmy je judikatura v rámci adhezních trestních řízeních použitelná, neboť nároky, které byly v těchto řízeních uplatněny, byly soudem posuzovány podle zásad civilního řízení.

Nejvyšší soud se v rozsudku ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, vyslovil k otázce náhrady nemajetkové újmy v trestním řízení ve smyslu § 2959 o. z. Základem rozhodování o nároku na náhradu majetkové nebo nemajetkové újmy v adhezním trestním řízení je však vždy občanskoprávní úprava. Odkazovaný judikát je proto klíčový i pro rozhodnutí posuzované věci. Nejvyšší soud konstatoval, že je spravedlivé, aby náhrada za duševní útrapy pozůstalých byla stanovována v rozmezí od 240.000,- Kč do 500.000,- Kč, a to pro skupinu si nejvíce blízkých osob, jako jsou rodiče, děti a manželé. V nyní projednávaném případě se tak soud pohyboval v tomto judikaturou vymezeném rozmezí náhrady nemajetkové újmy, neboť neshledal žádný důvod k tomu, aby překročil hranici 500.000,- Kč, resp. 550.000,- Kč, které byly již každému z žalobců vyplaceny.

V rámci posuzování nároku na náhradu za duševní útrapy pozůstalého rodiče podle § 2959 o. z. bylo nutno zkoumat jak okolnosti na straně zemřelého poškozeného a pozůstalého rodiče, tak okolnosti na straně škůdce. Z pohledu žalobců a zemřelé dcery musela být hodnocena jak intenzita vztahu pozůstalého se zemřelou, věk zemřelé a pozůstalých, otázka hmotné nebo existenční závislosti pozůstalých na zemřelé, jakož i poskytnutí jiné satisfakce. Okolnostmi, které bylo nezbytné posuzovat na straně osoby odpovědné jako původce zásahu, byly postoj žalovaného (lítost, poskytnutá satisfakce), majetkové poměry a míra zavinění.

Pro náhradu za duševní útrapy pozůstalého je obecně rozhodující kvalita vzájemného vztahu se zemřelým. Psychická bolest ze ztráty osoby blízké je mnohdy nesnesitelná a často vede i k duševnímu onemocnění pozůstalého. V posuzovaném případě bylo prokázáno, že žalobci se v důsledku smrtelného úrazu dcery dostali přímo do stavu duševního onemocnění a bylo prokázáno, že žalobce smrt dcery výrazně psychicky zasáhla. Zemřelá dcera žalobcům velmi chybí, neboť žalobce s dcerou spojovalo významné citové pouto. XXX.

Vztah žalobců a zemřelé dcery byl naprosto bezproblémový a intenzita vztahu žalobců s dcerou XXX.

Pokud jde o vztah hmotné nebo existenční závislosti, který je nutno posuzovat komplexně pro účely stanovení náhrady za duševní útrapy pozůstalému rodiči, bylo po provedeném dokazování nutno zhodnotit i skutečnost, že žalobci si i po dobu života dcery běžné potřeby v domácnosti zajišťovali sami a že i nadále jsou schopni zajišťovat si bez pomoci jiných své základní životní potřeby.

Soud tak zohlednil míru závislosti žalobců k zemřelé dceři. XXX.

Náhrada za duševní útrapy pozůstalých rodičů musela dále reflektovat skutečnost, že ke smrtelnému úrazu dcery žalobců došlo z titulu nedbalostního jednání XXX, který se skutku dopustil neúmyslně a žalobcům v lednu 2014 zaslal omluvný dopis a v červenci 2014 nabídku

na poskytnutí finančních prostředků. Konstatovanou nedbalost lze vnímat jako neutrální prvek, na rozdíl od případu, kdy by jednání odpovědné osoby vykazovalo úmyslnou povahu. V posuzované věci se tedy nejednalo o úmyslný čin ke způsobení škody, který by znamenal vyšší částku náhrady nemajetkové újmy.

Ve vztahu k žalobcům se jednalo o ztrátu nikoli jediného dítěte, ale o ztrátu dcery, která byla pro žalobce do budoucna pečující osobou. Náhradu za duševní útrapy proto bylo účelné a spravedlivé stanovit částkou v horní hranici limitů stanovených Nejvyšším soudem. Jako základ pro stanovení náhrady při usmrcení podle § 2959 o.z. tak soud použil částku 25.000,- Kč (jedná se o průměrnou hrubou měsíční nominální mzdu v Národním hospodářství za kalendářní rok 2013, zaokrouhlenou na celé tisíce dolů), přičemž po vyhodnocení příbuzenských vztahů pozůstalých k zemřelému a dalších kritérií podle zásad slušnosti stanovil částku u pozůstalých rodičů jako dvacetinásobek výše uvedené částky. Jako proporcionální náhradu za duševní útrapy pozůstalých soud vzhledem ke shora popsáním důvodům stanovil částku 550.000,- Kč pro každého z žalobců.

Protože žalobci XXX částka 550.000,- Kč již byla vyplacena, a protože i žalobkyni XXX byla žalovanou pojišťovnou částka 550.000,- Kč zaplacená, rozhodl soud s přihlédnutím ke všem výše uvedeným skutečnostem, že návrh žalobců na náhradu nemajetkové újmy v rozsahu dalších dvakrát 1.950.000,- Kč, tedy návrh žalobců na zaplacení částky 3.900.000,- Kč není důvodný a v tomto rozsahu jejich návrh zamítl.

Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 1 o.s.ř., protože žalobci nebyli v řízení úspěšní a žalovaná se práva na náhradu nákladů řízení vzdala.

Soud nepřiznal podle § 148 odst. 1 o.s.ř. státu právo na náhradu nákladů řízení vůči účastníkům tohoto řízení, neboť v řízení neúspěšní žalobci byli osvobozeni od soudních poplatků a záloh a žalované nemohly být náklady řízení dány k úhradě, neboť měla ve věci úspěch.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání písemně ve dvojím vyhotovení ke Krajskému soudu v Hradci Králové prostřednictvím podepsaného soudu a to do 15-ti dnů ode dne doručení.

V Pardubicích dne 9. října 2017

JUDr. Renata Polanská, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Zuzana Kučerová